

طراحی مدل حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی

بهزاد سهیلی^۱، مهدی بابایی^{۲*}، عباس خدایاری^۳

۱- استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملارد، تهران، ایران ۲- دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران ۳- دانشیار گروه مدیریت ورزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۵/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۷/۱۹

Designing a participatory governance model of Coronavirus crisis management in Small and Medium Sports Business

Behzad Soheili¹, Mehdi Babaei^{2*}, Abas Khodayari³

1- Assistant Professor in Sport Management, Islamic Azad University, Malard Branch, Tehran, Iran. 2- PhD of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Islamic Azad University, Karaj Branch, Karaj, Iran. 3- Associate Professor, Department of Sports Management, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

Received: (2020/08/04) Accepted: (2020/10/10)

Abstract

In times of crisis, a specific action plan to promote more resilient and sustainable sports can be considered a model for participatory governance in crisis management. The purpose of this study was designing a participatory governance model of coronavirus crisis management in small and medium sports businesses. The statistical population in the qualitative part included faculty members and university lecturers, managers and experts in the field of sports and in the quantitative part included faculty members and sports managers. In the qualitative part, 15 people were needed and in the quantitative part, between 5 and 10 subjects were needed for each question, so 320 people formed a statistical sample. The data collection tool in the qualitative section was semi-structured interview that the results of interviews were designed in the form of a questionnaire with 7 main factors. For content validity, expert's opinion and construct validity (exploratory and confirmatory factor analysis) and combined reliability indicators, Cronbach's alpha, divergent and convergent validation and structural equation modeling were used by SPSS23 and PLS2 software. The fit index of model was reported 0.47 and results confirmed the final model in seven main factors: Systematic approach, compensatory strategy, e-government, NGOs, policy-making of dealing with crisis, crisis governance and media support. Establishing a headquarter of returning to sports under the participatory governance of crisis management and using experienced researchers, managers, and knowledgeable experts are among the practical suggestions of research that can help resilience of sports businesses and reducing the effects of the crisis on them.

Keywords

Participatory Governance, Sports Business, Crisis Management, Coronavirus.

چکیده

در شرایط بحران برنامه اقدام مشخص برای ارتقاء ورزش مقاومتر و پایدار می‌تواند مدلی برای حاکمیت مشارکتی مدیریت بحران تلقی گردد. هدف این پژوهش طراحی مدل حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی است. جامعه آماری در بخش کیفی شامل اعضای هیات علمی و مدرسین دانشگاهها، مدیران و کارشناسان حوزه ورزش بودند و در بخش کمی شامل اعضای هیات علمی و مدیران ورزشی بودند. در بخش کیفی تعداد ۱۵ نفر و در بخش کمی برای هر سوال بین ۵ تا ۱۰ آزمودنی نیاز بود، بنابراین تعداد ۳۲۰ نفر نمونه آماری را تشکیل دادند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در بخش کیفی مصاحبه نیمه ساختارمند بود که نتایج برگرفته از مصاحبه‌ها در قالب پرسشنامه‌ای با ۷ عامل اصلی طراحی شد. برای روایی محتوایی از نظر خبرگان و اعتبار سازه (تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی) و از شاخص‌های پایایی ترکیبی، آلفای کرونباخ، روایی واگرا و همگرا و مدل‌سازی معادلات‌ساختاری از نرم‌افزارهای اس.پی.اس نسخه ۲۳ و پی.ال.اس نسخه ۲ استفاده شد. شاخص برازش مدل $GOF=0.47$ گزارش شد و نتایج مدل نهایی را در ۷ عامل اصلی رویکرد سیستمی، راهبرد جبرانی، دولت الکترونیک، سازمان‌های مردم‌نهاد، سیاست‌گذاری مقابله با بحران، حکمرانی بحران و حمایت رسانه‌ای مورد تایید قرار داد. تشکیل ستاد بازگشت به ورزش تحت حاکمیت مشارکتی مدیریت بحران و استفاده از پژوهشگران و مدیران باتجربه و افراد خبره و کارشناسان آگاه از پیشنهادات کاربردی پژوهش می‌باشد که می‌تواند به تاب‌آوری کسب و کارهای ورزشی و کاهش آثار بحران موجود بر آنها کمک نماید.

واژه‌های کلیدی

حکمرانی مشارکتی، کسب و کارهای ورزشی، مدیریت بحران، ویروس کرونا

* نویسنده مسئول: مهدی بابایی

*Corresponding Author: Mehdi Babaei, E-mail: babaemahdi67@gmail.com

مقدمه

در سال ۲۰۱۹ نگرانی از تأثیر جنگ تجاری ایالات متحده و چین، انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بر اقتصاد جهانی وجود داشت. با توجه به این موارد، صندوق بین المللی پول رشد جهانی تعدیل شده ۳/۴ درصد را پیش بینی کرده بود. اما ویروس کرونا^۱ به طور غیر منتظره چشم انداز را تغییر داد. به دلیل ترس و عدم اطمینان و ارزیابی منطقی مبنی بر اینکه احتمالاً سود بنگاه‌ها به دلیل تأثیر کوید-۱۹ پایین تر است، بورس‌های جهانی در طی یک هفته از ۲۴ تا ۲۸ فوریه در حدود ۶ تریلیون دلار کاهش یافتند. به همین منظور صندوق بین المللی پول پیش بینی رشد خود برای اقتصاد جهانی را کاهش داده است (۲۳). به اعتقاد بالدوین و دی مائورو^۲ (۲) ویروس کرونا باعث کاهش تولید ناخالصی داخلی می‌شود. ایشان همچنین معتقد هستند، این بیماری همه گیر فقط یک شوک در عرضه نیست بلکه یک شوک در تقاضا نیز می‌باشد که بسته به نحوه رفتار مصرف کنندگان، می‌تواند بخش‌های خاصی را به شدت تحت تأثیر قرار دهد که در واقع صنعت ورزش نیز یکی از بخش‌های تحت تأثیر در زمان بیماری همه گیر ویروس کرونا می‌باشد. حال اگر تعریف درستی از صنعت ورزش و اجزای آن نداشته باشیم در زمان برنامه ریزی‌ها دچار مشکل خواهیم شد (۳۳). صنعت ورزش صنعت کالاهای ورزشی و برخلاف تصور بسیاری، تنها شامل ورزش حرفه‌ای نمی‌باشد (۲۷). در شرایط کنونی کشور با توجه به وجود حدود ۲۸۰۰۰ باشگاه ورزشی در کشور که بخش اعظم آن را باشگاه‌های خصوصی تشکیل می‌دهد، هم اکنون کسب و کار و امرار معاش قریب به ۱۰۰ هزار مربی، کمک مربی، مدیر سالن و کارکنان خدماتی و... به دلیل تعطیلی و عدم تحقق شهریه‌های دریافتی به خطر افتاده است و در بخش باشگاه‌های حرفه‌ای، خطر لغو و یا تعدیل قرارداد با اسپانسرها و تعدیل قرارداد بازیکنان نیز وجود دارد. هر چند بخش باشگاه‌داری حرفه‌ای به لحاظ تنوع درآمدی ممکن است بعد از کاهش محدودیت‌ها با سرعت بیشتری به وضعیت روزهای قبل از شیوع کرونا باز گردد اما در بخش باشگاه‌های ورزشی تندستی، مردم به مرور زمان و پس از کسب اطمینان از وجود شرایط ایمن و بهداشتی، دوباره به این باشگاه‌ها می‌پیوندند اما مشخص نخواهد بود در چه زمانی

شرایط صنعت ورزش ایران به حالت اولیه برخواهد گشت. علاوه بر موارد عنوان شده بخش کسب و کارهای مرتبط با تولید و ارائه کالاها و لوازم ورزشی نیز در دوران ویروس کرونا با مشکلات اقتصادی زیادی روبه رو هستند. ورزش عمدتاً به باشگاه‌ها و مجموعه‌های ورزشی کوچک و متوسطی متکی است که می‌تواند به بسیاری از شهروندان اجازه دهد که در فعالیت‌های ورزشی دلخواه مشارکت کنند و از ورزش و فعالیت‌های بدنی روزانه لذت ببرند. این باشگاه‌ها و مجموعه‌های کوچک و متوسط، ستون فقرات ورزش هستند. با اینحال، به لحاظ اینکه این کسب و کارها اکثراً خصوصی یا غیر انتفاعی هستند و تقریباً با شهریه کار خود را پیش می‌برند و در نتیجه اندوخته خاصی ندارند، اغلب در شرایط نامناسبی کار می‌کنند. این بخش از ورزش با شرایط اضطراری بیکاری روبرو است. بحران موجود این مراکز ورزشی و کسب و کارها را در شرایط بیشترین خطر تعطیلی قرار داده و می‌تواند منجر به ورشکستگی آنها شود که می‌تواند تأثیرات طولانی مدت بر اقتصاد و جامعه داشته و آینده همه ورزش‌ها را به خطر اندازد. تعریف بحران در ادبیات موجود بسته به منشا آن متفاوت است. ممکن است از بحران برای توصیف فوریت پاسخ در اثر یک حادثه خاص یا تغییر ساده در برخی از واقعیت‌ها استفاده شود. بیشتر اوقات، بحران‌ها مربوط به حوادث دست بشر است و اصطلاح فاجعه^۳ برای توصیف پدیده‌های طبیعی به کار می‌رود. تأثیر بحران‌ها و فجایع، مصیبت^۴ تلقی می‌شود^۵ و بر ساختارهای اساسی یک سیستم خاص تأثیر می‌گذارد. اگر عواقب واقعاً شدید باشد، باید تصمیمات فوری و اساسی اتخاذ شود (۲۴). در اینجاست که مدیریت بحران معنا پیدا می‌کند. در این شرایط کسب و کارها باید به پیشگیری و مدیریت بحران بپردازند. مدیریت بحران در واقع فرایند پیش بینی و پیشگیری از وقوع بحران، برخورد و مداخله با آن و سالم سازی بعد از آن می‌باشد (۱۰). مدیریت بحران آماده سازی برای مقابله با مصیبت‌ها و به حداقل رساندن تأثیرگذاری آنها به طور مؤثر می‌باشد (۳۱). در شرایط بحران برنامه اقدام مشخص برای ارتقاء ورزش مقاوم تر و پایدار می‌تواند مدلی برای حاکمیت مشارکتی مدیریت بحران تلقی گردد، لذا رویکرد این پژوهش دستبازی به یک برنامه یا الگوی جامع و مشخص است که

۵. در این مقاله در مورد ویروس کرونا هر دو اصطلاح می‌تواند به صورت متقابل استفاده شوند.

1. Coronavirus
2. Baldwin & di Mauro
3. disaster
4. catastrophic

که بایستی به اقتضای بستر جامعه مورد ارزیابی و بررسی قرار بگیرد (۴). حکمرانی مشارکتی در جامعه ورزش در در حین بحران‌های اجتماعی و اقتصادی تا کنون مطرح نبوده است و پیشینه تجربی خاصی ندارد و موضوعی جدید تلقی می‌گردد و آنچه در ادبیات موجود می‌توان یافت نظری است. بنابراین پژوهش حاضر علاوه بر غنی‌تر کردن ادبیات موضوع از نظر کاربردی نیز می‌تواند به عنوان الگویی مفید در اختیار مدیریت بحران برای رسیدن به اهداف و توسعه پایدارتر قرار بگیرد. کاردوس^۲ (۲۰۱۲) در پژوهش خود تحت عنوان انعکاس حکمرانی خوب در استراتژی‌های توسعه پایدار، حکمرانی خوب را حاصل تعامل و ارتباط متقابل دولت (ساختار قدرت)، سازمان‌های غیردولتی و بخش خصوصی می‌داند (۱۵). واحدوزمان^۳ (۲۰۱۰) به بررسی ارزش مشارکت مردم برای حکمرانی خوب پرداخت و چنین نتیجه گرفت که مشارکت مردم به وسیله حکومت پاسخگو، قانونی و شفاف یا همان حکمرانی خوب است که سبب تحقق توسعه می‌شود (۴۱). ساعی و کبیری (۲۰۱۲) در تحلیل تطبیقی فازی بین کشوری خود از سرمایه اجتماعی و حکمرانی خوب، بر اهمیت سرمایه اجتماعی برای حکمرانی خوب صحنه گذاشته و عنوان می‌کنند که ۷۲ درصد حکمرانی خوب به وسیله سرمایه اجتماعی پوشش داده می‌شود (۲۹). طبرسا و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر حکمرانی خوب بر سرمایه اجتماعی، سرمایه اجتماعی را شامل نهادها، رابطه‌ها، نگرش‌ها، و ارزش‌هایی می‌دانند که در یک جامعه بین مردم حاکم است و به توسعه اقتصادی و اجتماعی کمک می‌کند (۳۷). جهانگیری و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهش خود مشارکت جامعه برای مقابله با حوادث و بلایا را یکی از ارکان مهم در مدیریت بحران می‌دانند اما به علت دیدگاه‌های متفاوت مدیران نسبت به مدیریت جامع بحران و نبود تعریف مشترک در این زمینه و حاکم بودن نگاه پدرسالانه دولتی، نقش مردم در این عرصه به عنوان اصلی‌ترین و مهمترین گروه ذینفع از طرف دولتمردان، نادیده گرفته می‌شود که نتیجه آن سنگین‌تر شدن مسولیت‌های دولت در هنگام مواجهه با بحران است. آنها همچنین عنوان می‌کنند که در حال حاضر به دلیل عدم آموزش و سازماندهی مناسب، مشارکت مردم چندان کارایی ندارد و حتی می‌تواند مانعی در خدمات‌رسانی سازمان‌ها نیز موانعی ایجاد کند (۱۴).

تضمین کننده حفظ و در صورت امکان ارتقا ورزش، از جمله بخش‌های کوچک ولی موثر در ورزش باشد. کسب و کارهای کوچک نماینده بیشترین کسب و کارها در سراسر جهان هستند. این کسب و کارها در ورزش گستره فراوانی دارند از باشگاه‌های بدنسازی گرفته تا سایر سالن‌های ورزشی از هر نوع ورزشی که در سرتاسر شهرها پراکنده‌اند تا کسب و کارهای تولیدی و خدماتی که با ورزش در ارتباط هستند و همگی با آنها آشنایی داریم را در بر می‌گیرند. از ویژگی‌های آنها می‌تواند خصوصی بودن، اجاره‌ای بودن، غیر انتفاعی بودن، سرمایه اندک، وابستگی داشتن به شهریه و مشتریان خرد، مرتبط نبودن به منبع درآمدی رسمی و پایدار و به عبارتی بوجه دولتی باشد. از تفاوت‌های آنها با کسب و کارهای بزرگ این است که کسب و کارهای بزرگ همیشه می‌توانند در بعضی موارد خواستار دریافت اعتبار از یکی از بانک‌های مرتبط خود شوند، یا از دولت وام دریافت کنند، اما برای کسب و کارهای کوچک که در بحران و کشمکش هستند چه اتفاقی می‌افتد؟ آیا دسترسی به وام برای آنها آسان است؟ آیا می‌توانند برای چند ماه حقوق و دستمزد خود دریافت نکنند و یا هزینه نکنند؟ آیا آنها می‌توانند از دولت کمک بگیرند؟ آیا آنها می‌توانند در صورت کاهش تقاضا و یا تطیلی مخصوصا در طولانی مدت دوام بیاورند؟ مسلما جواب خیر است. پس چگونه می‌توانیم به آنها کمک کنیم. راهکار مدیریت بحران برای آنها چه خواهد بود؟ تلاش این پژوهش و تمرکز آن بر حکمرانی مشارکتی در راستای این هدف خواهد بود. حکمرانی مشارکتی نوعی یا زیرمجموعه‌ای از نظریه حاکمیت است که در آن تأکید بر تعامل دموکراتیک، به ویژه از طریق اقدامات مشورتی است. حکمرانی مشارکتی می‌کوشد تا مشارکت شهروندان را در روند امور عمیق‌تر کند (۱۱). حکمرانی در راستای استقرار و نهادینه کردن جامعه مدنی در سیاست‌های مربوط به اعطای کمک‌ها از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده است (۲۹). حکمرانی خوب سازوکارهایی را برای نظارت بر عملکرد و دستیابی به اهداف در سازمان‌ها فراهم می‌آورد (۱). حکمرانی در واقع مفهومی است که در سال‌های اخیر در راستای توسعه پایدار مطرح گردیده است (۱۵). بیچاک^۱ و همکاران (۲۰۱۳) عنوان می‌کنند با حکمرانی خوب می‌توان به توسعه پایدار انسانی، رفاه پایدار، اشتغال‌زایی و کاهش فقر دست یافت. حکمرانی اصطلاحی هنجاری است

رسیدند که تاثیر بکارگیری رویکرد سیستمی بر کارآمدی پیشگیری از بحران از سایر متغیرها بیشتر است. آنها کنترل و مهار بحران بر مبنای یک تفکر نظام‌مند و یکپارچه و در قالب مدیریت بحران، ضرورتی راهبردی می‌دانند (۲۶).

لام^۳ (۲۰۱۴) در پژوهش خود با عنوان نقش حاکمیت در سازمان‌های ورزشی، شفافیت و ارتباطات و تشریک مساعی و همکاری را از اصول حکمرانی خوب می‌داند (۱۷). دیندار فرکوش (۲۰۱۱) نیز در پژوهش خود تحت عنوان بررسی تاثیر نشانگرهای اخلاق رسانه‌ای بر حکمرانی خوب، شفافیت، مشارکت و پاسخگویی را از شاخص‌های حکمرانی خوب می‌داند که باعث افزایش آگاهی‌های عمومی به وسیله تسهیل دسترسی به محدوده وسیع از اطلاعات از طریق رسانه‌ها می‌شود (۹).

زندرضوی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود عنوان می‌کنند که در حل بحران یک حکمرانی مشارکتی مناسب لازم است و حکمرانی مناسب دارای چهار ویژگی مشارکت همه ذینفعان، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی به پیامدهای تصمیمات، قانون‌مداری، شفافیت و دسترسی جامعه هدف به اطلاعات می‌باشد (۴۵). کواتلر^۴ (۲۰۱۰) در پژوهش خود تحت عنوان سیاست ورزش برای توسعه چنین بیان می‌کند که حکمرانی ورزشی وسیله مهمی برای تجدید و تقویت مجدد علاقه و اشتیاق مردم برای مشارکت فعال در ورزش از طریق پروژه‌ها، سیاست‌ها و برنامه‌هایی است که می‌تواند منبع انگیزه و تشویق آنها، به‌ویژه جوانان باشد. ورزش اغلب به عنوان فرصتی برای درگیر کردن فعالانه جوانان در یک زمینه اوقات فراغت شناخته می‌شود، و نه فقط از نظر مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، بلکه در طیف وسیعی از موضوعات از جمله آموزش، اشتغال و آموزش، رهبری جامعه و سبک‌های زندگی سالم (۷).

ساپریل (۲۰۰۳) در پژوهشی با عنوان مدیریت موثر بحران چنین ادعا می‌کند که برای رسیدگی موثر به انواع خطرات و مسائل پیچیده‌ای که امروزه شرکت‌ها با آن روبرو هستند، مدیریت بحران باید در راس سازمان اجباری شود و توسط کلیه عملکردهای اصلی کسب و کار به طور مشترک هدایت و اجرا شود و مدیریت بحران به یک متولی شرکتی نیاز دارد که از بروز بودن برنامه‌ها و مهارت‌ها در کل سازمان اطمینان حاصل کند (۳۱).

نتایج پژوهش مقیمی و اعلائی اردکانی (۲۰۱۱) با عنوان سنجش شاخص‌های حکمرانی خوب و نقش دولت الکترونیک در ارتقای آن حاکی از آن است که سازمان‌ها و ادارات می‌توانند با بکارگیری فناوری ارتباطات و اطلاعات حکمرانی خویش را از درون سازمان و کارایی و اثربخشی را در بیرون سازمان و نیز روابط خود را با ذینفعان بهبود بخشند و این ابزار در پشتیبانی از اجرای قوانین، فرایندها و رفتارهایی که حکمرانی خوب را تعریف می‌کنند، نقشی مهم ایفا می‌کند (۱۹). خلیلی (۲۰۱۶) در پژوهش خود تحت عنوان کشاکش دولت الکترونیک با دموکراسی الکترونیک چنین بیان می‌کند که فناوری‌های دیجیتال منجر به پیدایش مقوله دولت الکترونیک شده‌اند و هم دولت‌ها قادر شده‌اند کارها و وظایف خود را با سهولت و کارآمدی بیشتری انجام دهند و هم شهروندان توانسته‌اند به صورت قدرتمندتر و آگاهانه‌تری در عرصه عمومی حضور یابند (۱۶). نصر اصفهانی و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود بیان می‌کنند که برنامه‌های اجرایی و حرکت به سمت حکمرانی الکترونیک هم برای ارائه خدمات مطلوب‌تر به شهروندان و هم برای بهبود کارایی و اثربخشی بخش عمومی، افزایش مشارکت مردم در امور عمومی و سیاسی و ایجاد شفافیت و پاسخگویی در امور دولتی طراحی شده است (۲۲). پورعزت (۲۰۱۴) در کتاب مدیریت ایران کشورداری الکترونیک بیان می‌کند که امروزه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات الکترونیک مثل اینترنت و شبکه‌های دیجیتالی فرصت‌های جدید و متعددی را جهت ایجاد ارتباط بین حکومت و شهروندان به وجود آورده‌اند که می‌توان تاثیر آن را در ارائه خدمات عمومی بهتر و همچنین در زمینه فعالیت‌ها و ارتباطات سیاسی، دولتی و مدیریتی به صورت کاملاً واضح و روشن مشاهده نمود (۲۵). شیلبری و همکاران (۲۰۱۶) در بررسی موانع و چالش‌های پیاده‌سازی حکمرانی در سازمان‌های ورزشی دریافتند که می‌توان با استفاده از فناوری‌های الکترونیک و اینترنت تعدادی از موانع پیش‌روی ایجاد حکمرانی خوب را در سازمان‌های ورزشی برطرف کرد (۳۲).

ووتن و هورنه^۲ (۲۰۱۰) استفاده از تفکر سیستمی در مدیریت امروز را بسیار مهم می‌دانند (۴۴). رحیمی و لک (۲۰۱۸) با بررسی نقش رویکرد سیستمی بر مدیریت بحران به این نتیجه

بسیاری از مشاغل و صنایع آسیب‌های جدی وارد کرده است. کسب و کارهای ورزشی نیز از جمله مشاغلی هستند که به شدت تحت تأثیر بحران کنونی قرار گرفته‌اند (۲۸). کسب و کارهای ورزشی تحت تأثیر شیوع کرونا و کاهش تعاملات اجتماعی بازار فروش خود را از دست دادند. به طوری که ترس از ابتلا به کرونا در محیط‌های ورزشی نیز باعث شده تا درصد زیادی از مردم از حضور در فضاهای ورزشی به ویژه باشگاه‌ها منصرف شوند و کسب و کار در این حوزه با افت شدید همراه شود. این در حالی است که بسیاری از فعالان در این حوزه مانند مربیان خانه‌نشین مطلق شده‌اند؛ مربیانی که از امکاناتی نظیر بیمه و سایر امتیازها برخوردار نیستند. برخی از مدیران کسب و کارهای ورزشی که باید در ماه‌های چند میلیونی را به مالکان به عنوان اجاره تقدیم کنند، با این شرایط تعطیلی و کاهش مشتری، رفتن را به جای ماندن انتخاب کردند. این روند می‌تواند ضمن خسارات جدی به ورزش که با سلامت عمومی در ارتباط است کسب و کارهای ورزشی را نیز دچار کساد، تعطیلی و ورشکستگی نماید. لذا با توجه به پراکندگی سازمان‌های ورزشی و اهداف آنها و چالش‌های کسب و کارهای ورزشی، ضرورت انجام پژوهشی که بتواند راهکارهایی را برای مدیریت بحران در بخش‌های مختلف ورزش کشور و از جمله کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی ارائه دهد دو چندان می‌شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع تحقیقات آمیخته کیفی-کمی با رویکرد اکتشافی است. بدین منظور، این مطالعه در دو فاز اصلی (کیفی و کمی) انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل دو بخش می‌باشد. برای اجرای اولین بخش این پژوهش، جامعه آماری متشکل از اعضای هیات علمی و مدیران ورزشی بود که در زمان بیماری کرونا در حال فعالیت بودند. در بخش کمی جامعه آماری شامل اساتید تربیت بدنی و مدیران ستادی سازمان‌های ورزشی و مدیران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی بود. در بخش کیفی برای انجام مصاحبه نیمه ساختاریافته و ساخت پرسشنامه از اعضای هیات علمی و مدیران به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند و سپس به بیان آرا و دیدگاه‌های خود درباره عوامل و سؤالات مصاحبه پرداخته‌اند. نمونه‌گیری تا زمان اشباع داده‌ها ادامه یافت (۱۵ نفر). در بخش کمی (برازش مدل) نیز با توجه به اینکه برای هر سوال بین ۵ تا ۱۰ نفر لازم بود،

محمدشفیعی (۲۰۱۵) در پژوهش خود تحت عنوان بحران و راهکارهای مدیریتی آن چنین بیان می‌کند که از آنجایی که انسان همیشه با بحران‌های طبیعی و غیرطبیعی مواجه می‌باشد، باید برای کنترل این بحران‌ها به دنبال ارائه راه‌حلی بود تا آسیب‌هایی که از هر یک از این بحران‌ها انتظار می‌رود را کنترل نمود و یا به حداقل رساند (۲۱).

برای عبور از شرایط سخت اقتصادی به وجود آمده به‌ویژه در شرایط کنونی که تأثیرات مختلف منفی ویروس کرونا بر کسی پوشیده نیست، صنعت ورزش ایران مستلزم همکاری تمامی بخش‌های خود و جامعه است که این امر مستلزم ارائه راه‌کارهایی است که پایه علمی داشته باشند. طالبی‌نیا (۲۰۱۵) عنوان می‌کند که در حل بحران یک حکمرانی مشارکتی مناسب لازم است و یکی از ویژگی‌های حکمرانی مناسب را مشارکت همه ذینفعان می‌داند (۳۸). از طرفی در ایران سازمان‌های مرتبط با صنعت ورزش مانند وزارتخانه‌های ورزش و جوانان، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نهادهای عمومی غیردولتی مانند، کمیته ملی المپیک، فدراسیون‌ها و هیات‌های ورزشی و همچنین شهرداری‌ها، برنامه‌هایی در زمینه ورزش پرورشی، ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و ورزش حرفه‌ای تدوین و اجرا می‌نمایند که هر چند در جای خود مناسب و اثربخش است لکن در مرجع خاصی مورد هماهنگی قرار نمی‌گیرد تا اثربخشی آن بیشتر و از دوباره‌کاری و اتلاف سرمایه‌گذاری جلوگیری شود (۲۷). لذا به نظر می‌رسد حتی در خود تشکیلات ورزش ایران نیز نظم و انضباط خاصی حاکم نمی‌باشد و ورزش از بهم‌ریختگی خاصی رنج می‌برد و جای خالی یک حکمرانی مشارکتی با مشارکت تمام ذینفعان کاملاً احساس می‌شود.

ولز و همکاران^۱ (۲۰۱۶) معتقد است کسب و کارهای ورزشی به منظور کاهش خسارات وارد شده رویه یا سیستمی را اتخاذ کنند که خسارات ناشی از بحران به حداقل برسد و امکان بقای آنان را فراهم آورد. این گام‌ها را می‌توان در قالب برنامه‌ای مشخص پیاده کرد که اصولاً به اسم برنامه اضطراری یا اورژانسی شناخته می‌شود (۴۲). وب^۲ (۲۰۲۰) نیز عنوان می‌کند هنوز راهکار مشخصی برای ادامه فعالیت کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی وجود ندارد (۴۳). از طرف دیگر می‌دانیم که در حال حاضر، دنیا با بحرانی روبه‌رو گشته که بسیار جدی‌تر از بحران‌های گذشته است. بحران کوید-۱۹ به

قرار گرفت. سپس بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها نظرات آنها اعمال گردید. در نتیجه با توجه به دیدگاه خبرگان و مطالعه کتب و مقالات علمی و اینترنتی توسط محققین ۷ عامل برای پرسشنامه حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران و ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی شناسایی شد. در نهایت پرسشنامه‌ای با ۴۵ سوال ۵ گزینه‌ای بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت و دارای گزینه‌های خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم با امتیازهای به ترتیب ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ تدوین شد. برای روانسنجی سازه‌های پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. به منظور اطمینان از روایی سازه و تایید عامل‌های شناسایی شده در مرحله قبل (تحلیل عاملی اکتشافی)، عامل‌ها با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تاییدی به روش مربعات جزئی استفاده شد. همچنین برای بررسی مدل مفهومی تحقیق از تحلیل مسیر با استفاده مدلسازی معادلات ساختاری از نرم افزار اس.پی.اس^۳ نسخه ۲۳ و پی.ال.اس^۴ نسخه ۲ استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

پس انجام بخش کیفی و ساخت پرسشنامه اولیه که براساس مصاحبه و بررسی ادبیات پژوهش انجام شده بود پرسشنامه اولیه با ۴۵ سوال تدوین گردید. در این پژوهش از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین و شناسایی عوامل موثر بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران و ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی استفاده شد. به همین دلیل پیش از انجام تحلیل عاملی، به منظور اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه از معیار کایرز- می-یر- اولکین^۵ (KMO) و برای تعیین همبستگی بین متغیرها (گویه‌ها) از آزمون بارتلت^۶ استفاده شد.

بنابراین ۳۲۰ نفر به روش طبقه‌ای تصادفی نمونه آماری را تشکیل دادند. بایرن^۱ (۲۰۰۱) بیان می‌کند در تحلیل عاملی اکتشافی حداقل حجم نمونه ۱۵۰ نیز قابل دفاع است (۶). بنابراین تعداد ۱۵۰ نفر به صورت مجزا از نمونه آماری به منظور تحلیل عاملی اکتشافی در نظر گرفته شد. از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. به همین منظور ساخت پرسشنامه مدل حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران و ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی در دو مرحله انجام گردید. ابتدا محقق به بررسی ادبیات و مبانی نظری مرتبط با زمینه تحقیق پرداخت. سپس مصاحبه، به طور نیمه ساختاریافته، با خبرگان جهت تعیین عوامل انجام گرفته است. در ابتدا توضیحاتی در ارتباط با موضوع تحقیق ارائه شد و از آنها خواسته شد تا نظر خود را در ارتباط با هر یک از عوامل عنوان کنند و چنانچه عوامل دیگر مد نظر آنان است، عنوان کنند. مصاحبه تا زمان اشباع داده‌ها ادامه یافت. از نظر اسپزیال و همکاران^۲ (۲۰۱۱) اشباع یعنی ادامه جمع‌آوری داده‌ها به تکرار جمع‌آوری داده‌های قبلی بیانجامد و اطلاعات جدیدی به دست نیاید (۳۵). از اینرو، تعداد مشارکت‌کنندگان قبل از مطالعه مشخص نمی‌شود و تصمیم‌گیری درباره مشارکت‌کننده بعدی به اطلاعات حاصل از مشارکت‌کننده‌های قبلی بستگی دارد و تا زمانی که عوامل جدیدی از مصاحبه‌ها استخراج شود و اطلاعات به دست آمده تکراری نباشد نمونه‌گیری ادامه می‌یابد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در این روش، بر اساس جمع‌آوری اطلاعات، از طریق سؤالات و محورهای انتخاب شده انجام گرفته است. برای تایید روایی محتوایی پرسشنامه به ۱۵ نفر از مصاحبه‌شوندگان داده شد تا نسخه مقدماتی پرسشنامه را از نظر مطلوب بودن عبارات به لحاظ وضوح (استفاده از واژه‌های ساده و قابل فهم)، کاربرد زبان مشترک (پرهیز از بکارگیری واژه‌های فنی و تخصصی) مورد بررسی

جدول ۱. نتایج آزمون بارتلت و KMO

مقدار	مقدار کای اسکوار	مقدار کای اسکوار	مقدار کای اسکوار
۰/۷۵۵			مقدار کای اسکوار (کفایت حجم نمونه)
۴۳۵۹/۷۷۹	درجه آزادی	۹۹۰	آزمون کرویت بارتلت
۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری		

5. Kaiser- Meyer-Oklin measure of sampling adequacy (KMO)
6. Bartlett' Test of Sphericity

1. Byrne
2. Speziale
3. SPSS
4. PLS

۷۰٪ نشان دهنده شاخص‌های کفایت مناسب تحلیل عاملی اکتشافی مناسب برای ۷ عامل گزارش داده شده است بود که نتایج نهایی در جدول ۲ گزارش شده است

در این مرحله سوالات پرسشنامه از ۴۵ سوال به ۴۰ سوال تقلیل یافت. در جداول ۱ نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی ۷ عامل نمایش داده شده است. مقدار واریانس تجمعی بالاتر از ۵۰٪، KMO و آلفای کرونباخ بالاتر از

جدول ۲. توصیف گویه‌های عوامل حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران ویروس کرونا در کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی

ردیف	گویه‌های رویکرد سیستمی	بار عاملی
۱	وجود تفویض اختیار در بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۰/۸۰
۲	وجود توافق جمعی بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۰/۷۹
۳	همکاری بین بخشی در بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۰/۷۹
۴	سرمایه‌گذاری مستمر زیرساخت‌های مقابله با بحران	۰/۷۷
۵	توسعه نهادهای مردمی	۰/۷۵
۶	بکارگیری سیستم‌های کمتر دولتی	۰/۷۵
۷	در نظر گرفتن الگوهای تکرار شونده، به جای رویدادهای تکی	۰/۷۱
۸	کاهش تعارضات درون سیستمی بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۰/۶۶
۹	همبستگی و توسعه بین بخشی	۰/۵۶
گویه‌های راهبردهای جبرانی		
۱۰	ارائه تسهیلات نقدی دولت	۰/۸۶
۱۱	ارائه تسهیلات غیرنقدی دولت	۰/۸۲
۱۲	تخصیص بهتر منابع حمایتی	۰/۷۰
۱۳	تدوین پروتکل‌های انسجام نهادهای اجرایی در زمان بحران	۰/۶۶
۱۴	ارائه مشوق‌هایی از سوی دولت از قبیل حق بیمه کارفرمایان و پرداخت قبوض	۰/۶۱
گویه‌های دولت الکترونیک		
۱۵	بهبود روند امور ورزشی از طریق سیستم اطلاعات و فناوری	۰/۷۷
۱۶	به روزرسانی زیرساخت‌های دولت الکترونیک	۰/۶۸
۱۷	بهبود امکانات درون سازمانی	۰/۶۴
۱۸	بهبود امکانات برون سازمانی	۰/۶۰
۱۹	امکان دسترسی به امکانات نرم‌افزاری	۰/۵۸
۲۰	امکان دسترسی به امکانات سخت‌افزاری	۰/۵۴
۲۱	طراحی مکانیسم اصلاح عوامل دولت الکترونیک	۰/۵۴
۲۲	ایجاد سند راهبردی حکمرانی خوب الکترونیک در زمان بحران	۰/۵۳
گویه‌های سازمان‌های مردم‌نهاد		
۲۳	مشارکت‌جویی افراد جامعه بخش‌های دولتی و خصوصی	۰/۷۵
۲۴	مشارکت‌پذیری سازمان‌های مردم‌نهاد با بخش‌های دولتی و خصوصی	۰/۶۳
۲۵	سازماندهی مشارکت مردمی	۰/۶۰

۰/۵۵	اصلاح قوانین سازمان‌های مردم‌نهاد در زمان بحران	۲۶
۰/۵۴	تبدیل سرمایه انسانی به سرمایه اجتماعی	۲۷
۰/۵۳	انسجام نهادها	۲۸
گویه‌های سیاست‌گذاری مقابله با بحران		
۰/۸۷	جهت‌گیری اقتضایی بخش‌های مختلف سازمان‌های کشور	۲۹
۰/۸۷	وجود تیم‌های حرفه‌ای و به‌روز مطالعاتی به منظور ارزیابی مطالعاتی در زمان کرونا	۳۰
۰/۸۲	اتخاذ سیاست‌های انبساطی پول از طرف بانک مرکزی	۳۱
۰/۷۶	تدوین ماموریت و وظایف بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۳۲
۰/۵۲	تدوین برنامه برای بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد	۳۳
گویه‌های حکمرانی بحران		
۰/۷۲	پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی در قبال فعالیت‌های خود	۳۴
۰/۷۳	اداره کارآمد فعالیت‌های اضطراری با تعاملات دولت، بخش خصوصی و مردم	۳۵
۰/۶۷	شفافیت اطلاعات در سه بخش خصوصی، دولت و مردم	۳۶
۰/۶۴	تنظیم فعالیت‌های نهادها در راستای استفاده کارا از منابع	۳۷
گویه‌های حمایت رسانه‌ای		
۰/۶۷۶	شفافیت و اطلاع‌رسانی وضعیت موجود	۳۸
۰/۶۷۵	افزایش حس حضور شهروندان در راستای اتحاد و همدلی	۳۹
۰/۶۳۶	ارتقا سواد رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی‌های لازم نسبت به خطرات ناشی از شیوع ویروس کرونا	۴۰

آزمون مدل مفهومی

سوال بیش از ۰/۶ باشد در این صورت این سوال از دقت لازم برای اندازه‌گیری آن سازه برخوردار است (۱۳). براساس نتایج گزارش شده در جدول ۳ بارهای عاملی سوالات تحقیق قابل قبول می‌باشد و مقادیر آماره t نیز بیش از ۱/۹۶ به دست آمد و در نتیجه تمامی سوالات حفظ شد.

به منظور اطمینان از روایی سازه و تایید عامل‌های شناسایی شده در مرحله قبل (تحلیل عامل اکتشافی)، عامل‌ها با استفاده از آزمون تحلیل عامل تاییدی به روش مربعات جزئی بررسی شد. ابتدا پایایی ابزار اندازه‌گیری توسط چهار معیار ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی^۱ و سپس روایی همگرا و واگرا^۲ بررسی شدند. با توجه به اینکه بار عاملی هر

جدول ۳. نتایج بار عاملی تاییدی

عوامل	سوال	بارعاملی	مقدار t	سطح معنی‌داری
رویکرد سیستمی	۱	۰/۸۴	۲۰/۶۷	۰/۰۰۱
	۲	۰/۷۵	۱۲/۸۷	۰/۰۰۱
	۳	۰/۷۴	۱۱/۵۸	۰/۰۰۱
	۴	۰/۸۱	۲۱/۴۹	۰/۰۰۱
	۵	۰/۸۱	۱۸/۱۴	۰/۰۰۱

۰/۰۰۱	۲۲/۷۶	۰/۸۷	۶	
۰/۰۰۱	۱۴/۲۵	۰/۷۸	۷	
۰/۰۰۱	۱۳/۱۲	۰/۷۰	۸	
۰/۰۰۱	۱۱/۰۷	۰/۶۶	۹	
۰/۰۰۱	۱۵/۹۸	۰/۷۵	۱۰	راهبردهای جبرانی
۰/۰۰۱	۱۰/۲۳	۰/۷۱	۱۱	
۰/۰۰۱	۲۲/۰۰	۰/۸۵	۱۲	
۰/۰۰۱	۲۹/۴۰	۰/۸۷	۱۳	
۰/۰۰۱	۱۵/۶۷	۰/۷۸	۱۴	
۰/۰۰۱	۹/۱۱	۰/۷۲	۱۵	
۰/۰۰۱	۱۹/۱۹	۰/۷۳	۱۶	
۰/۰۰۱	۷/۶۷	۰/۷۰	۱۷	دولت الکترونیک
۰/۰۰۱	۵/۹۹	۰/۵۹	۱۸	
۰/۰۰۱	۵/۵۹	۰/۵۸	۱۹	
۰/۰۰۱	۴/۸۵	۰/۵۸	۲۰	
۰/۰۰۱	۵/۱۲	۰/۶۸	۲۱	
۰/۰۰۱	۵/۴۵	۰/۶۷	۲۲	
۰/۰۰۱	۱۵/۹۵	۰/۷۷	۲۳	
۰/۰۰۱	۱۵/۷۲	۰/۷۰	۲۴	سازمان‌های مردم‌نهاد
۰/۰۰۱	۱۵/۴۹	۰/۷۵	۲۵	
۰/۰۰۱	۸/۷۵	۰/۶۱	۲۶	
۰/۰۰۱	۸/۷۶	۰/۶۱	۲۷	
۰/۰۰۱	۷/۲۷	۰/۶۱	۲۸	
۰/۰۰۱	۴/۰۳	۰/۸۸	۲۹	
۰/۰۰۱	۴/۳۹	۰/۸۷	۳۰	سیاست‌گذاری مقابله با بحران
۰/۰۰۱	۳/۷۵	۰/۷۲	۳۱	
۰/۰۰۱	۴/۱۰	۰/۸۸	۳۲	
۰/۰۰۱	۳/۲۷	۰/۶۰	۳۳	
۰/۰۰۱	۱۴/۴۶	۰/۸۱	۳۴	
۰/۰۰۱	۱۵/۷۶	۰/۷۹	۳۵	حکمرانی بحران
۰/۰۰۱	۳۰/۱۵	۰/۸۴	۳۶	
۰/۰۰۱	۷/۵۰	۰/۶۷	۳۷	
۰/۰۰۱	۹/۸۲	۰/۷۳	۳۸	
۰/۰۰۱	۹/۵۰	۰/۷۳	۳۹	حمایت رسانه‌ای
۰/۰۰۱	۱۶/۹۷	۰/۸۲	۴۰	

شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است و مقدار حداقل ۰/۵ به بالا برای آن، کافی محسوب می‌شود (۱۲). باتوجه به نتایج جدول ۴ میانگین واریانس استخراجی همه عامل‌ها از ۰/۵ بیشتر می‌باشد. بنابراین روایی همگرا مدل مورد تایید قرار گرفت.

به منظور بررسی پایایی و ارزیابی قابلیت اطمینان سازگاری به منظور بررسی روایی همگرا مدل اندازه‌گیری تحقیق از شاخص متوسط واریانس استخراج شده استفاده شد. که توسط آن، میزان همبستگی هر سازه با شاخص‌های خود بررسی شد. معیار AVE، نشانگر میانگین واریانس به اشتراک گذاشته

درونی متغیرهای مدل اندازه‌گیری از دو شاخص آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد. به اعتقاد مالری و جورج^۱ (۲۰۰۳) برای شاخص‌های آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مقادیر بالاتر از ۰/۷۰ قابل قبول می‌باشد (۱۸). با توجه به نتایج به‌دست آمده در جدول ۳ مقادیر آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای همه متغیرهای تحقیق قابل می‌باشد. بنابراین پایایی و همسانی درونی متغیرهای تحقیق مورد تایید قرار گرفت.

جدول ۴. معیارهای کلی کیفیت مدل

مولفه‌ها	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE	سطح معنی‌داری
رویکرد سیستمی	۰/۹۱	۰/۹۳	۰/۶۴	۰/۰۰۱
راهبردجبرانی	۰/۸۵	۰/۸۹	۰/۶۳	۰/۰۰۱
دولت الکترونیک	۰/۸۱	۰/۸۶	۰/۵۰	۰/۰۰۱
سازمان‌های مردم‌نهاد	۰/۷۶	۰/۸۳	۰/۵۰	۰/۰۰۱
سیاست‌گذاری مقابله با بحران	۰/۸۵	۰/۹۰	۰/۶۴	۰/۰۰۱
حکمرانی بحران	۰/۷۹	۰/۸۶	۰/۶۱	۰/۰۰۱
حمایت رسانه‌ای	۰/۷۴	۰/۸۰	۰/۵۸	۰/۰۰۱

میانگین واریانس استخراج شده هر متغیر پنهان باید بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر پنهان با متغیرهای پنهان دیگر باشد. با توجه به نتایج به‌دست آمده در جدول ۵ روایی واگرا مدل مورد تایید قرار گرفت.

به منظور بررسی روایی واگرا از شاخص فورنل و لاکر استفاده شد. در روایی واگرا، میزان همبستگی یک شاخص با سازه مربوط به خود باید بیشتر از میزان همبستگی آن شاخص با سازه دیگری باشد. به عبارت دیگر، طبق این شاخص، جذر

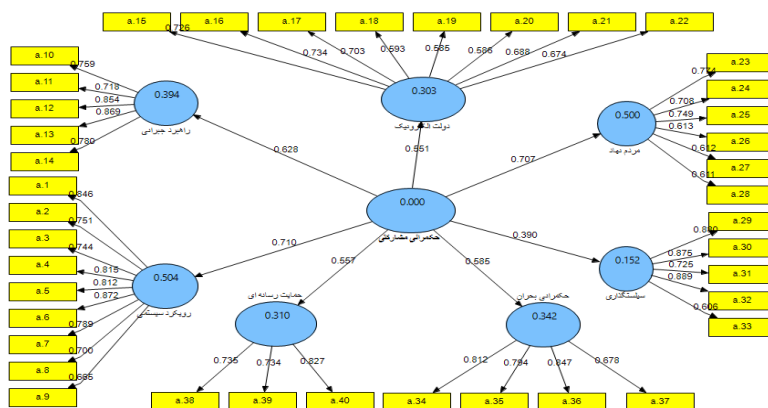
جدول ۵. بررسی روایی واگرای مدل به روش فورنل و لاکر (۱۹۸۱)

مولفه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
رویکرد سیستمی	۰/۸۰						

					۰/۷۹	۰/۵۵	راهبرد جبرانی
				۰/۷۰	۰/۰۶	۰/۰۵	دولت الکترونیک
			۰/۷۰	۰/۴۲	۰/۲۵	۰/۳۰	سازمان‌های مردم‌نهاد
		۰/۸۰	۰/۱۹	۰/۲۸	۰/۱۰	۰/۰۵	سیاست‌گذاری مقابله با بحران
	۰/۷۸	۰/۱۵	۰/۴۰	۰/۴۸	۰/۱۸	۰/۱۷	حکمرانی بحران
۰/۷۶	۰/۲۴	۰/۱۰	۰/۴۲	۰/۱۰	۰/۶۴	۰/۳۸	حمایت رسانه‌ای

مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده شد که اولین و اساسی‌ترین آن، ضرایب معنی‌داری Z یا همان مقادیر t -values است. در صورتی که مقادیر t از $1/96$ بیشتر باشد، بیانگر صحت رابطه بین سازه‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد است. با توجه به میزان t گزارش شده در شکل ۱ نتایج حاکی از معنی‌داری مسیرها و مناسب بودن مدل ساختاری می‌باشد.

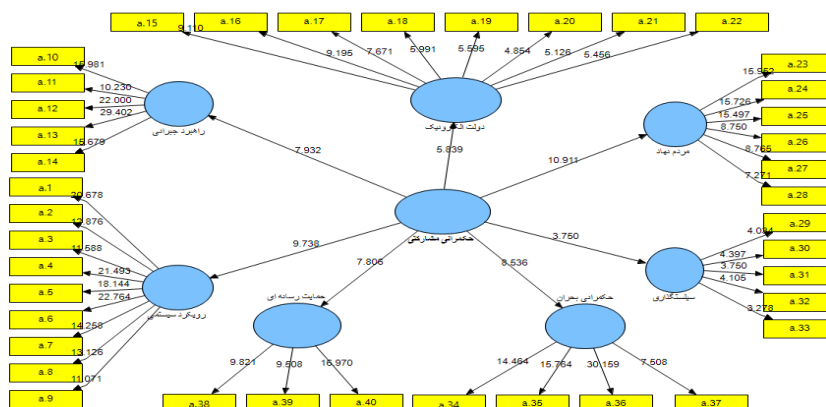
برخلاف مدل‌های اندازه‌گیری که در آن روابط بین متغیر مکنون با متغیرهای آشکار مورد توجه است، در بررسی مدل ساختاری روابط بین متغیرهای مکنون با همدیگر تجزیه و تحلیل شده و معیارهای ضرایب معنی‌داری t -values، معیار ضریب تعیین (R^2)، معیار استون-گیزر (Q^2) برای برازش مدل ساختاری بررسی می‌شود. لذا به منظور ارزیابی برازش

شکل ۱. مدل برازش شده پژوهش (ضرایب معنی‌داری)

متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود (۳۶). بنابراین براساس مقادیر نشان داده شده در شکل ۲ مناسب بودن برازش مدل ساختاری تأیید می‌شود.

ضریب تعیین R^2 : این معیار نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا می‌گذارد. مقدار این ضریب از صفر تا یک است که مقادیر بزرگتر مطلوبتر است و سه مقدار $0/19$ ، $0/33$ و $0/67$ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف،

شکل ۲. ضرایب استاندارد مدل پژوهش

و پروتکل‌های بین‌المللی به فدراسیون‌ها، باشگاه‌ها و سازمان‌های ورزشی در سراسر جهان راهنمایی‌هایی را ارائه دهند تا در فعالیت‌های ورزشی و شرایط ایمن مربوط به آن اعمال گردد. این امر به همه ذینفعان این امکان را می‌دهد تا به عنوان یک تیم همکاری کنند و هدف آنها رسیدگی به چالش‌های فعلی و تسهیل رویدادهای ورزشی آینده باشد که برای همه امن و لذت‌بخش باشد (۳). اما در شرایط بحرانی مانند بحران فعلی کرونا که باشگاه‌ها و کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی چاره‌ای جز تعطیلی، رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی و پیروی از پروتکل‌های بهداشتی ندارند، این همکاری لزوم و ضرورت بیشتری پیدا می‌کند. همراهی و تعامل بخش‌های مختلف و رعایت پروتکل‌ها به حل بحران و احیاء مجدد فعالیت‌ها و کسب و کارهای ورزشی کمک شایانی می‌کند که به نظر می‌رسد این امر از طریق یک حکمرانی مشارکتی امکان‌پذیر است. واحدوزمان (۲۰۱۰) نیز یک حاکمیت مشارکتی را به عنوان راه‌حلی برای مقابله با بحران پیشنهاد می‌کند (۴۱). بنابراین پژوهش حاضر در این راستا انجام گردید که هفت عامل برای حکمرانی مشارکتی شناسایی و مورد تایید قرار گرفت که در ذیل مورد بحث و نتیجه‌گیری قرار گرفته‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که سازمان‌های مردم‌نهاد بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تاثیر دارد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش جهانگیری و همکاران (۲۰۱۱) همسو می‌باشد (۱۴). در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان عنوان نمود که سازمان مردم نهاد تشکلی است که به شکل مستقیم بخشی از ساختار دولت محسوب نمی‌شود اما نقش مهمی به‌عنوان واسطه بین احاد جامعه و قوای

معیار Q^2 : این معیار قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌سازد و در صورتی که مقدار Q^2 در مورد یک سازه درون‌زا سه مقدار $0/02$ ، $0/15$ و $0/35$ را کسب نماید، به ترتیب نشان از قدرت پیش‌بینی ضعیف، متوسط و قوی سازه‌های درون‌زای مربوط به آن را دارد. معیار Q^2 برای عامل درون‌زای مدل پژوهش و برای عوامل رویکر سیستمی $0/29$ ، راهبرد جبرانی $0/25$ ، دولت الکترونیکی $0/13$ ، سازمان‌های مردم‌نهاد $0/22$ ، سیاست‌گذاری مقابله با بحران $0/09$ ، حکمرانی بحران $0/21$ و حمایت رسانه‌ای $0/18$ به‌دست آمد که برآزش مدل معادلات ساختاری را تایید می‌کند.

برای بررسی برآزش مدل کلی از معیار GOF استفاده می‌شود که سه مقدار $0/01$ ، $0/25$ و $0/36$ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است (۴۰). این معیار از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{\text{communalities} \times R^2}$$

نتایج نشان‌دهنده مقدار $0/47$ برای GOF می‌باشد که نشان از برآزش قوی مدل دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

بحران رویداد یا شرایطی است که بقا را تهدید می‌کند و آسیب واقعی یا احتمالی آن بسیار قابل توجه است و سازمان یا کسب و کارهای درگیر به تنهایی نمی‌توانند فوراً آن را پایان دهند (۳۱). بنابراین لازم است در شرایط اضطراری مردم و نهادهای خصوصی نیز برای اداره کارآمدتر وضعیت بحرانی با دولت تعامل داشته باشند. دولت و سازمان‌های بین‌دولتی ممکن است در زمینه‌های گوناگون مثل بهداشت، ایمنی، کار و سایر استانداردها

ورزشی تاثیر دارد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش شیلبری و همکاران (۲۰۱۶) همسو می‌باشد (۳۲). پژوهش‌هایی که نقش فن‌آوری اطلاعات را در سازمان‌ها و به‌خصوص سازمان‌های ورزشی مورد مطالعه قرار داده‌اند، نقش فن‌آوری اطلاعات را در بهبود عملکرد سازمان‌های ورزشی (۸)، اثربخشی کارکنان سازمان‌های ورزشی (۳۴) و کاهش هزینه بدست آوردن و تجزیه و تحلیل اطلاعات و ایجاد تحول و پیشرفت در سازمان‌ها (۲۰) مورد تایید و تاکید قرار داده‌اند، از طرفی امکان دسترسی به امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در کشور، به صورت کلی و همچنین، در سازمان‌های دولتی و غیردولتی باعث می‌شود که فرایندها و انجام امور در سازمان‌ها سرعت بیشتری داشته باشد (۲۰۱۸) که این موارد در زمان بروز بحران‌هایی مثل کوید ۱۹ می‌تواند بسیار تاثیرگذار باشند. سازمان‌ها مجبورند همراه با افزایش پیچیدگی و توان تولیدی خود، توان رویارویی و مواجهه با بحران‌های مختلف را در خود افزایش دهند (۳۹). یافته‌های مطالعه حاضر همسو با نتایج پژوهش شیلبری و همکاران (۲۰۱۶) نشان می‌دهد که دولت الکترونیک می‌تواند با بکارگیری سیستم اطلاعات و فن‌آوری خود در زمان اپیدمی کوید ۱۹ روند امور ورزشی را فعال نگه داشته و آنها را از طریق بروزرسانی زیرساخت‌ها و توسعه امکانات درون و برون سازمانی و امکان دستیابی بهتر به امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و با ایجاد یک سند راهبردی حکمرانی خوب الکترونیک در زمان بحران بهبود و توسعه دهد (۱۰ و ۳۲). لذا دولت بایستی مکانیسم‌هایی را طراحی و ایجاد نماید که به بهترین شکل عوامل دولت الکترونیک را برای مقابله با بحران‌هایی مثل کرونا مهیا و اصلاح نماید و برای احیاء مجدد ورزش و کسب و کارهای ورزشی فرصتی‌هایی را فراهم نماید.

نتایج پژوهش نشان داد که حمایت رسانه‌ای بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تاثیر دارد. در تبیین نتایج بدست آمده می‌توان عنوان نمود که رسانه به‌عنوان ابزار و رکن بلامنازع جهان امروز در همه دوره‌ها به ویژه در مواقع بحران، در آگاهی‌بخشی، جریان‌سازی و هدایت افکار عمومی، نقشی بی‌بدیل ایفا می‌کند. کار ویژه‌ای که در صورت توفیق تحقق آن، می‌تواند کمک شایانی به عبور از بحران به وجود آمده داشته باشد و اذهان عمومی را برای برخورد و مقابله با وضعیت جامعه آگاه کند. دیندار فرکوش (۲۰۱۱) همسو با نتایج تحقیق عنوان می‌کند که در حکمرانی خوب سپردن امور به مردم و توزیع قدرت، محلی کردن تصمیمات دولتی و مشارکت مردم در امور و تصمیم‌گیری‌های دولتی امری است که با داشتن رسانه‌های با

حاکم دارد و مهمترین مقوله این تشکل‌ها هویت اجتماعی آنها است که ساختار یک گروه اجتماعی را دارا بوده و ماهیت جمعی دارند به همین دلیل بخش مهمی از جامعه مدنی محسوب شده و امروز در دوران شیوع ویروس کرونا نقش آنها در مدیریت و مهار این بیماری کاملاً اثرگذار بوده به طوری که در رفع بحران از مسیر مدیریت مشارکتی، اجتماعی کردن آموزش‌ها و اطلاع‌رسانی راهبردی به مردم اثرگذاری آنها مشاهده می‌شود. ضمن اینکه همکاری تمام نهادهای دولتی و غیردولتی برای جلوگیری و کاهش آسیب‌ها در زمان وقوع حوادث و بحران‌ها لازم ضروری به نظر می‌رسد. همانطور که از بسیاری کارشناسان معتقدند دولت به تنهایی توانایی کنترل آسیب‌ها در هنگام بحران‌های بزرگ را ندارد و نمی‌تواند موفق ظاهر شود. مشارکت مردمی یکی از مهمترین مباحث مطرح در حوزه اجتماعی و از جمله ورزشی است. سازماندهی مشارکت‌های مردمی در قالب ان‌جی‌اوهایی که با برنامه‌ریزی و هدفمند دنبال می‌شوند می‌تواند بازده بهتری داشته باشد. به عبارت دیگر چرخه مدیریت بحران بر محور حاکمیت مشارکتی مردم‌نهاد بهتر می‌چرخد. در حوزه‌های مختلف مانند زنان، کودکان و اعتیاد این مشارکت‌های داوطلبانه به‌صورت هدفمند دنبال می‌شوند. با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان از نتایج چنین مشارکتی در حوزه ورزش به‌خصوص در هنگام مواجهه با بحرانی مثل بحران کنونی کرونا بهره برد. امروزه سرمایه یکی از عوامل توسعه و پیشرفت کشورها در سطح ملی و محلی محسوب می‌گردد. یکی از انواع این سرمایه‌ها سرمایه اجتماعی است که با توجه به نقش تسهیل‌گر آن در فرایند پیشرفت و توسعه پایدار بیش از پیش مورد تاکید قرار گرفته است. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش ساعی و کبیری (۲۰۱۲) همخوانی دارد و سرمایه اجتماعی را یکی از ابزارهای مهم در توسعه حکمرانی مشارکتی می‌داند (۳۰). در به وجود آوردن سرمایه اجتماعی یا بهتر بگوییم تبدیل سرمایه‌های انسانی به سرمایه‌های اجتماعی، دولت‌ها بزرگترین قابلیت مستقیم را دارند. آموزش و پرورش و موسسات و مراکز آموزشی می‌توانند نقش بارزی در این زمینه ایفا کنند که می‌بایست بسترسازی و برنامه‌ریزی لازم باید در این زمینه صورت گیرد زیرا سرمایه اجتماعی می‌تواند توانایی مدیریت را به‌خصوص در شرایط بحرانی مانند شیوع ویروس کرونا ارتقا بخشد. در حوزه ورزش نیز مطالعه حاضر نقش این عامل را مورد تایید و تاکید قرار می‌دهد.

نتایج پژوهش نشان داد که دولت الکترونیک بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط

ضمن توسعه بین بخشی برای حل بحران یک همبستگی به وجود می‌آید که برای رسیدن به هدف واحد خود تعارضات را از بین می‌برد. بنابراین پیشنهاد می‌شود یک توافق کلی صورت بگیرد و ضمن تفویض اختیار همکاری‌های بین بخشی اعم از دولتی، خصوصی و دولتی و مردم‌نهاد توسعه یابد.

نتایج پژوهش نشان داد که حکمرانی بحران بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تاثیر دارد. پس از پژوهش کوآتلر (۲۰۱۰) پژوهشگران به دنبال درک حکمرانی ورزشی و چگونگی تحقق آن بودند. از نظر بلانکو^۱ (۲۰۱۷) حکمرانی ورزشی نوعی برنامه‌ریزی، مانور، تسهیل و بسیج مجموعه‌ای از استعدادها، منابع، رویکردها و فرایندها در یک پیوستار بسیار وسیع‌تر، کامل‌تر و گسترده‌تر از بازیگران، عوامل و ذینفعان ورزشی در بخش‌های مختلف جامعه است (۳). این پیش فرض تعامل سیاست‌گذاران و مجریان سیاست در حوزه ورزش در تعیین موفقیت در ورزش نه تنها به صورت فردی یا محلی بلکه مهمتر از آن در سطح جمعی و ملی است. پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش زندرزوی و همکاران (۲۰۱۸) در بررسی تحقق حکمرانی مشارکتی ورزش در مواقع بحران به این نتیجه رسیده است که در چنین شرایطی باید فعالیت نهادها طوری تنظیم شود که از منابع به‌طور کارآمد استفاده شود (۴۳). بنابراین پیشنهاد می‌گردد بین بخش خصوصی، دولت و مردم همکاری همه جانبه و شفافیت اطلاعات وجود داشته باشد تا فعالیت‌های اضطراری با تعاملات این سه بخش به صورت کارآمد اداره شوند. همچنین زمینه ظهور نظرات متفاوت در عرصه‌های مختلف سیاسی فراهم گردد تا دستگاه‌های اجرایی در قبال فعالیت‌های خود پاسخگو باشند.

لذا دولت بایستی در کنار بهره برداری از حکمرانی بحران، از تمامی ظرفیت‌های بخش دولتی و غیر دولتی در حوزه ورزشی و غیر ورزشی، شفافیت رویه‌ها و اطلاعات، پاسخگویی به جامعه، اعمال قانون برای همه، وفاق‌گرایی براساس باور همگانی، فشار ساختاری و انگیزش اجتماعی و راهکارهای اثربخش برای مقابله با شیوع بیماری با داشتن افق دید راهبردی همراه با انعطاف پذیری در شرایط کنونی استفاده نماید.

نتایج پژوهش نشان داد که سیاست‌گذاری مقابله با بحران کرونا بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تاثیر دارد. بدون مطالعات پشتیبان و در اختیار داشتن تیم حرفه‌ای و به‌روز مطالعاتی امکان سیاست‌گذاری

مسئول و متعهد به اهداف توسعه امکان‌پذیر است. در این حکمرانی، رسانه‌ها از مسئولیت‌های اجتماعی خود در رابطه با جامعه مدنی غافل نیستند (۹). در مواقع بحران رسانه‌ها، چشم‌های بیدار و هوشیار در جامعه بوده که باید در زمان مناسب به‌طور دقیق و مستند اطلاع‌رسانی کرده و برای شهروندان فضای مناسب و درستی را ایجاد و ترسیم نمایند تا بتوانند در کنترل بحران‌ها موثر واقع شوند. رسانه‌ها می‌توانند در مواقع بحران‌هایی مثل کرونا که به روح و روان جامعه رسوخ کنند و با ایجاد موج شادی و کمک به ارتقاء سطح سلامت روان جامعه در مدیریت شرایط پیش‌آمده نقش بارزی را ایفا نمایند. رسانه‌ها همچنین می‌توانند با ارتقاء سواد رسانه‌ای لازم نسبت به خطرات ناشی از شیوع بحران‌ها اطلاع‌رسانی کرده و با ارائه راه کارهای عملی که از طرف مسئولان در اختیار آنها قرار داده می‌شود نقش حمایتی خود را به خوبی ایفا نمایند. معمولاً بحران‌هایی مثل کرونا علی‌رغم همه مشکلاتی که دارند حس وحدت و همدلی مردم را فعال می‌کنند و باعث افزایش حضور آنها می‌شوند و رسانه‌ها می‌توانند به‌درستی در جریان این اتحادها و همدلی‌ها نقش آفرینی کنند و این اتحادها و حضورها را پررنگتر و منسجم‌تر نمایند. در کل رسانه‌ها می‌توانند همواره به عنوان بازوان پرتوان در متن جامعه و در عرصه ورزش حضوری فعال و پر رنگ داشته باشند و کمک شایانی به حفظ، اعتلا، توسعه و پویایی ورزش در مواقع بحرانی در سطح جامعه کنند. بنابراین این پژوهش همسو با نتایج پژوهش لام (۲۰۱۴) و دیندار فرکوش (۲۰۱۱) بر شفافیت و دسترسی به اطلاعات از طریق رسانه‌ها و همکاری و نقش حمایتی آنها تاکید می‌نماید (۹) و (۱۷).

نتایج پژوهش نشان داد که رویکرد سیستمی بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تاثیر دارد. جهان امروز با مجموعه‌ای از مشکلات پیش‌بینی‌نشده مواجه است که مشخصه آن کاهش کیفیت زندگی مردم است. هشدارهای بسیار در سال‌های اخیر انسان را وامی‌دارد که به‌سمت الگوهای پایدارتری از زندگی پیش برود (۴۳). نتایج این پژوهش همسو با نتایج پژوهش رحیمی و لک (۲۰۱۸) حاکی از آن است که کنترل و مهار بحران نیازمند مدیریتی یکپارچه و مدیریت بحران علمی است. به عبارت دیگر تفکر و رویکرد سیستمی می‌تواند روش و راه کنترل و گذر از بحران باشد (۲۶). در چنین سیستمی تعارضات پیش نمی‌آید و

لزوم تجهیزات باشگاه از جمله انواع وزنه‌ها، طناب‌ها، کس‌های تناسب اندام و سایر وسایل قابل جابجایی را برای استفاده اعضای باشگاه در منزل به آنها اجاره یا امانت دهند. به طور کلی در این شرایط استثنایی، ایجاد پشتیبانی سریع و کافی و برنامه عملی روشن برای کاهش تأثیرات منفی بحران فعلی -کرونا- در بخش ورزش حائز اهمیت است. مدیریت بحران با داشتن یک برنامه جامع می‌تواند ضمن رسیدگی به پیامدهای بحران و کاهش اثرات منفی آن فرصت‌های مجددی را خلق نماید. با توجه به نتایج پژوهش، حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران می‌تواند به عنوان خط مشی جدید توسعه در ورزش به‌ویژه در کسب و کارهای کوچک و متوسط در نظر گرفته شده و تعاملات جدیدی را میان بخش‌های مختلف جامعه به وجود آورد. با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان ایجاد توافق جمعی بخش‌های دولت، بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد، نظر گرفتن الگوهای تکرار شونده، بجای رویدادهای تکی، ارائه مشوق‌هایی از سوی دولت از قبیل حق بیمه کارفرمایان و پرداخت قبوض، اصلاح قوانین سازمان‌های مردم‌نهاد در زمان بحران، مشارکت پذیری سازمان‌های مردم‌نهاد با بخش‌های دولتی و خصوصی استفاده از تیم‌های حرفه‌ای و به روز مطالعاتی به منظور ارزیابی مطالعاتی در زمان کرونا، ارتقا سواد رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی‌های لازم نسبت به خطرات ناشی از شیوع ویروس کرونا، پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی در قبال فعالیت‌های خود، شفافیت اطلاعات در سه بخش خصوصی، دولت و مردم در زمان بحران، تشکیل ستاد بازگشت به ورزش تحت حاکمیت مشارکتی مدیریت بحران و استفاده از پژوهشگران و مدیران باتجربه و افراد خبره و کارشناسان آگاه از پیشنهادات کاربردی پژوهش می‌باشد که می‌تواند به تاب‌آوری کسب و کارهای ورزشی و کاهش آثار بحران موجود بر آنها کمک نماید. البته به نظر می‌رسد فقط پس از پایان این بیماری همه‌گیر و بحران فراگیر بتوان تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و سایر تأثیرات مد نظر را ارزیابی کرد و نتایج این پژوهش مدعی پیدا کردن راه‌حل نهایی این مشکل در جامعه ورزش و به‌خصوص جامعه مد نظر نیست. ضمن اینکه این پژوهش می‌تواند از نخستین قدم‌هایی باشد که می‌توان برای اقدامات موثر در مواجهه با چنین مشکلاتی برداشت. در نهایت پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابه تا پایان بحران ویروس کرونا و پس از آن نیز ادامه یابد تا بتوانیم برای هرگونه بحران و همه‌گیری مشابه در آینده، درس‌هایی را بیاموزیم تا هم برای پیشگیری و هم مقابله آمادگی بیشتری داشته باشیم و هدف

موفق وجود ندارد. بحران کرونا دچار انحصار علمی در شاخه‌های پزشکی شده است و مطالعات سیاست‌گذاری، دیپلماسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، آمار و... در آن وجود ندارد. ایجاد پایگاه اطلاعاتی دقیق، بررسی تجربه کشورهای درگیر، ارزیابی مداوم سیاست‌ها و کمک گرفتن از تخصص‌ها می‌تواند مطالعات پشتیبان و پیش‌بینی‌های مناسب و پوشش دادن نقاط ضعف را سامان دهد. سیاستگذاری مقابله با بحران کرونا در زمینه کسب و کارها نباید تمرکز محور باشد. در حکمرانی مشارکتی بحران کرونا تدوین برنامه‌ها، ماموریت و وظایف و تمام نهادها و بخش‌های دولتی، خصوصی و مردم‌نهاد و سازمان‌ها و در زیر چتر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران الزامی می‌باشد که با نتایج تحقیق ساپریل (۲۰۰۳) که بر الزامی بودن مدیریت بحران تأکید می‌کند همسو می‌باشد (۳۱). جهت‌گیری اقتضایی بخش‌های مختلف سازمان‌های کشور می‌تواند کمک کننده باشد. اتخاذ سیاست‌های انبساطی پولی از طرف بانک مرکزی و کاهش نرخ بهره بانکی در راستای این جهت‌گیری‌ها به منظور کمک به کسب و کارهای ورزشی از جمله پیشنهادهای مطرح شده از طرف کارشناسان می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد که راهبردهای جبرانی بر حکمرانی مشارکتی مدیریت بحران کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی تأثیر دارد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش محمد شفیع (۲۰۱۵) همسو می‌باشد زیرا هر دو بر ارائه راهکارهای مدیریتی و راهبردهای جبرانی برای حل مشکل تأکید می‌کنند (۲۱). در زمان بحران‌هایی مثل بحران کرونا که می‌توانند به تعطیلی ورزش و کسب و کارهای ورزشی منجر شوند، ارائه راهبردهای جبرانی و تعامل دو سویه بین دولت و بخش‌هایی که در معرض آسیب قرار دارند می‌تواند بسیار مشکل‌گشا باشد. با توجه به نتایج پژوهش دولت می‌تواند با ارائه مصوبه‌هایی به دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌ها اجازه بدهد تا اجاره‌بهای ایام تعطیل شده را از باشگاه‌ها و کسب و کارهای کوچک ورزشی دریافت نکنند یا درصد تخفیف قابل قبولی را در نظر بگیرند. دولت و وزارت ورزش و جوانان می‌توانند با ارائه مشوق‌های گوناگون به مالکان کسب و کارهای ورزشی جهت بخشش، تعویق یا تخفیف در اجاره‌بها، عدم دریافت قبوض، ارائه بیمه بیکاری و ارائه تسهیلات مالی اثربخش به پرسنل و مالکان باشگاه‌های ورزشی از خروج آنها از چرخه سلامت و تندرستی جامعه جلوگیری کنند. باشگاه‌های ورزشی نیز می‌بایست ارتباط خود را با مشتریان و اعضای باشگاه حفظ کنند و حتی برنامه‌های تمرینی و آموزش‌های خود را در فضای مجازی و گروه‌های مربوط به باشگاه تداوم بخشند و همچنین در صورت

اصلی این پژوهش نیز ایجاد اساس و مبنایی برای انجام پژوهش‌های پیش رو و غنی‌تر کردن ادبیات موضوع بود.

Reference

- [1] Ahmadi, B., Yuosefi, B., Eydi, H. Good Governance in Sport: The Role of Social Capital in Promoting It. *Research on Educational Sport*, 2018: 6(14), 301-326. Doi: 10.22089/res.2017.4377.1319. [Persian].
- [2] Baldwin, R., & di Mauro, B. W. Economics in the Time of COVID-19. A VoxEU. Org Book, Centre for Economic Policy Research, London. Accessed, 2020: 26.
- [3] Bas, D., Martin, M., Pollack, C., Venne, R. The impact of COVID-19 on sport, physical activity and well-being and its effects on social development. United Nations, Department of Economic and Social Affairs Social Inclusion, 1-4.
- [4] Bebhuk, L., Cohen, A., & Wang, C. Learning and the disappearing association between governance and returns. *Journal of Financial Economics*, 2013: 108, 323-48.
- [5] Blanco, D. V. Sports Governance: Issues, Challenges and Perspectives. *Asia-Pacific Social Science Review*, 2017: 17(1), 105-111.
- [6] Byrne, B. M. Structural equation modeling with AMOS: basic concepts, applications, and programming. Mahwah, NJ: Erlbaum Associates, 2001: 13-37.
- [7] Coalter, F. The politics of sport-for-development: Limited focus programmes and broad gauge problems? *International Review for the Sociology of Sport*, 2010: 45(3), 295-314.
- [8] Collis, B. (1998). Building Evaluation of Collaborative Learning into a WWW-Based Course: Pedagogical and Experiences. *Indian Journal of Open Learning*, 7(1), 67-78.
- [9] Dindar Farkoush, B. Investigating the effect of media ethics indicators on good governance from the perspective of professors of Islamic Azad universities in Tabriz region. *Media Studies*, 2011: 6 (4), 183-169. [Persian].
- [10] Farahani, A., Keshavarz, L., Marvi Esfahani, N. An Analysis of Factors Causing Crisis in Sport for All. *New Trends in Sport Management*, 2018: 6(21), 51-67. [Persian].
- [11] Fisher, F. Participatory Governance: From Theory to Practice. *The Oxford Handbook of Governance*, (2012). DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199560530.013.0032
- [12] Fornell, C., & Larcker, D. Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error: Algebra and Statistics. *Journal of Marketing Research*, 1981: 18(3), 382-388. doi:10.2307/3150980.
- [13] Gefen, D., Straub, D., & Boudreau, M. C. Structural equation modeling and regression: Guidelines for research practice. *Communications of the association for information systems*, 2000: 4(7), 1-77.
- [14] Jahangiri K, Ostevar Izadkhah Y, Azin S, Jarvandi F. Public Participation in Confronting Natural Disasters in Khuzestan Province: The Officials. *Quarterly Scientific Journal of Rescue & Relief*, 2011: 2 (4), 11-20.
- [15] Kardos, M. The reflection of good governance in sustainable development Strategies. *Procedia -Social and Behavioral Sciences*, 2012: 58, 1166-1173.
- [16] Khalili, M. Conflict of Electronic Democracy with Electronic Government. *State Studies*, 2016: 1(3), 1-32. doi: 10.22054/tssq.2016.2451. [Persian].
- [17] Lam, E. T. C. The roles of governance in sport organizations. *Journal of Power, Politics & Governance*, 2014: 2(2), 19-31.
- [18] Mallery, P., & George, D. SPSS for Windows step by step: a simple guide and reference. Allyn, Bacon, Boston. 2003.

- [19] Moghimi, S. M., Alaei, M. Assessing the characteristics of good governance and the role of e-government in promoting it. *Information Technology Management*, 2011: 3(8), 171-88. [Persian].
- [20] Mohammadi, S., Esmaili, N., Salehi, N. The Evaluation of Situation of Information Technology Literacy in Sport Organization. *Sport Management Studies*, 2017: 8(40), 97-112. doi: 10.22089/smrj.2017.906. [Persian].
- [21] Mohammad Shafiee, M., Mohammad Shafiee, A. Crisis and its management solutions. 2nd International Conference on Research in Science and Technology, Turkey-Istanbul. 2015. [Persian].
- [22] Esfahani, M., Shahsavari, Q., Hadi Peykani, M. Electronic Governance, Challenges of Democracy. *Popularization of Science*, 2017: 8(1), 79-97, [Persian].
- [23] Ozili, P., & Arun, T. Spillover of COVID-19: impact on the Global Economy. Available at SSRN Electronic Journal, 2020: 1-27.
- [24] Ponisa, S., Ntalla, A. Crisis management practices and approaches: Insights from major supply chain crises. *Procedia Economics and Finance*, 2016: 39, 668 – 673.
- [25] Pour Ezzat, A. Iran Management, Electronic governance. Tehran: Scientific and Cultural Publications. 2014. [Persian].
- [26] Rahimi, M., Lak, A. D. Investigation and role of systemic approach in crisis management (Case study of Tehran Region 2 Municipality), International Conference on Civil Engineering, Architecture and Urban Development Management in Iran, Tehran, Maragheh University of Technology in collaboration with Tabriz University - Shahid Madani University of Azerbaijan. 2018. [Persian].
- [27] Rezaei, Sh., & Salehipour, M. Analysis of Effective Factors in Development of Iran Sport Industry using Grounded Theory Approach. *Journal of Human Resource Management in Sport*, 2019: 6(1), 89-107. [Persian].
- [28] Rizvandi, A., Afroozeh, M., Jalilvand, M. Examining the Challenges of Sport Business in COVID-19 Virus Period and Outlining Solutions. *Sport Management Studies*, 2020; 12(61): 265-288. doi: 10.22089/smrj.2020.8872.3026
- [29] Rostam Zadeh, N., Afshari, M., Alam, Z., Ghorbani, S. Providing a Good Electronic Governance Model at the Ministry of Sports and Youth. *Sport Management Studies*, 2019: 11(56), 43-62. Doi: 10.22089/smrj.2019.6168.2244. [Persian].
- [30] Saei, Ali; Kabiri, Afshar. Social Capital and Good Governance: Fuzzy Comparative Analysis between the Country from 2000 to 2008. *Journal of Social Problems of Iran*. 2012: 2(2), 63-94. [Persian].
- [31] Sapriel, C. Effective crisis management: Tools and best practice for the new millennium. *Journal of Communication Management*, 2003: 7(4), 348-355.
- [32] Shilbury, D., Oboyle, I., & Ferkins, I. Towards a research agenda in collaborative sport governance. *Sport Management Review*, 2016: 19(5), 479-491.
- [33] Smith, A. C. T. Introduction to sport marketing. (S. HasaniMoghadam, M. Jafarpoor, M. R. BeheshtiZavareh, Trans). Tehran: Sport Sciences Research Institute. (Original work published 2014). 2014. [Persian].
- [34] Sobhane, Y., Honari, H., Shahlayee, J., & Hatamee. S. The relationship between the use of information technology and the effectiveness of staff at sports organizations. Paper presented at the Sixth National Conference of Physical Education Students in Iran. Tehran. 2011. [Persian].
- [35] Speziale, H. S., Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative. Lippincott Williams & Wilkins. (2011).

- [36] Stevens, J., P. Applied multivariate statistics for the social sciences, Fifth Edition. 2011: Pp: 191, 254, and 261.
- [37] Tabarsa, G., Ghouchani, F., Badin Dahesh, M. The impacet of good governance on social capital. *Social Capital Management*, 2015. 2(2), 177-198. doi: 10.22059/jscm.2015.54975. [Persian].
- [38] Talebi Nia, M. Participatory governance and control of the Zayandehrud land crisis. Second National Conference on Water, Human and Land, Isfahan, Isfahan Tourism Development Company. 2015. [Persian].
- [39] Verhoeven, P., Tench, R., Zerfass, A., Moreno, A., Verčič, D. Crisis? What crisis?: How European professionals handle crises and crisis communication. *Public Relations Review*, 2014: 40(1), 107-109.
- [40] Vinzi, V. E., Chin, W. W., Henseler, J., & Wang, H. *Handbook of Partial Least Squares*, Springer, Germany: Berlin. 2010: 201.
- [41] Waheduzzaman, w. Value of People's Participation for Good Governance in Developing Countries. *Transforming People Proces and Policy*, 2010: 4 (4), 386-402.
- [42] Wells, M. S., & Arthur-Banning, S. (2015). *Recreational sport: program design, delivery, and management*. Human Kinetics.
- [43] Webb, T. (2020). The future of officiating: analysing the impact of COVID-19 on referees in world football. *Soccer & Society*. 1-7.
- [44] Wootton, S., & Horne, T. *Strategic thinking*. London: Kogan Page. 2010.
- [45] Zand Razavi, B., Khaniki, H., Nasrollahi, A., Boostani, D. Meaning Reconstruction of Participatory Water Governance: A Qualitative Review of Group Communication of Groundwater Beneficiaries of Rafsanjan Plain. *Journal of Iranian Social Studies*, 2018: 12(4), 44-66. [Persian].